

Hoorzitting met Neelie KROES (Mededingingsbeleid)

In de reeks hoorzittingen van het Europees Parlement met de kandidaat-commissarissen was het dinsdagmiddag de beurt aan Neelie Kroes, verantwoordelijk voor het mededingingsbeleid. Onder voorzitterschap van Pervenche BERÈS (PES, F) van de EP-commissie voor economische en monetaire zaken stelden de parlementsleden een reeks - veelal kritische - vragen aan de candidate, die zelf eerst de gelegenheid kreeg voor een korte presentatie.

Mevrouw Kroes zette uiteen dat ze in haar leven veel successen heeft gekend, maar ook vele teleurstellingen en dat ze meer van haar fouten heeft geleerd dan van die successen. Ze wees er op, vele functies in de politieke en academische wereld te hebben vervuld, maar ook lange tijd in het zakenleven actief te zijn geweest. Haar ervaring op velerlei terrein vond ze een winstpunt. Eenmaal in functie, zal het haar taak zijn de markt naar behoren te laten functioneren. *"Dat is in het belang van Europa, het bedrijfsleven en van de consumenten,"* zei ze.

De kandidaat-Commissaris vergeleek haar rol met die van een scheidsrechter. Die moet van het spel houden, maar ook de regels kunnen toepassen en het spel tot in detail kennen. Dat geldt hier ook. *"Ik zal onafhankelijk en onpartijdig zijn,"* beloofde mevrouw Kroes, daaraan toevoegend dat het bedrijfsleven een vitale rol speelt als het om de toekomst van Europa gaat. Ze meende dat een markt met gezonde concurrentie het beste is voor de Europese consumenten én voor het bedrijfsleven. Er moet wel voor worden gewaakt dat Europa zijn concurrentiepositie kan behouden en uitbreiden.

De concurrentiepolitiek in Europees verband moet garanderen dat misbruik van monopolieposities en staatssteun niet aan het slechten van handelsbelemmeringen op de Europese binnenmarkt in de weg staat. Vervolgens gaf mevrouw Kroes aan wat haar daarbij voor ogen staat in de komende vijf jaar. Ze wil dat de Commissie die anti-concurrentie praktijken aanpakt die de Europese economie het meeste schaden. De Commissie kan dat niet alleen - nationale instellingen die het mededingingsbeleid onder hun beheer hebben kunnen die problemen soms beter aanpakken. Daarnaast moeten die maatregelen worden geïnventariseerd die een schadelijke invloed hebben op de concurrentie en de consument.

Als het om staatssteun gaat, dienen de regels daarentegen een beter antwoord te geven op misstanden die de cohesie van de Europese Unie in de weg staan. Er moet meer worden gedaan om nog bestaande hindernissen op te ruimen in die sectoren die onlangs zijn geliberaliseerd, zoals telecommunicatie, postdiensten, energie en vervoer, zonder overigens het belang van de universele dienstverlening uit het oog te verliezen.

Voorts hield Kroes de EP-leden voor dat een zo belangrijk project als dat van de Europese integratie alleen maar kan slagen als het steun ondervindt van de bevolking. *"Te vaak vinden de Europese volkeren dat de debatten over "Europa" door "deskundigen" worden gevoerd. Wij zijn allemaal consumenten van goederen en diensten. We hebben allemaal te lijden onder hogere prijzen en minder keuze als bedrijven de markt onderling verdelen of een monopoliepositie misbruiken."* Tenslotte beled de kandidaat-Commissaris haar geloof in de markt. *"Maar die markten kunnen niet doelmatig, stabiel en betrouwbaar werken zonder eerlijke en duidelijke regels. Ik*

verplicht me ertoe het juiste evenwicht te vinden tussen regelgeving en markt," besloot ze.

Vragen en antwoorden

Veel EP-leden wilden van de kandidate weten of haar actieve verleden in het bedrijfsleven haar goede functioneren als Commissaris verantwoordelijk voor het mededingingsbeleid niet zou compromitteren. *"Wat doet U als U als kandidaat niet het vereiste vertrouwen krijgt,"* vroegen Jonathan EVANS (EVP-ED, UK) en Alexander RADWAN (EVP-ED, D) *"Als je niet in een team past, heeft het geen zin om in dat team te blijven,"* merkte mevrouw Kroes op. Ze voegde daaraan toe geen enkele reden te hebben om dat nu te denken. *"Het gaat niet om wat een persoon vroeger heeft gedaan, maar wat hij in de toekomst doet."* Ze verzekerde andermaal, tijdens haar hele mandaat en na afloop daarvan geen banden met het bedrijfsleven te onderhouden. *"Zelfs als ik in de toekomst rozen ga kweken, zal ik ze niet verkopen."*

Vragen van Ieke VAN DEN BURG (PES, NL) over het belang van verantwoord ondernemen, milieu en sociale partners op het mededingingsterrein kon mevrouw Kroes volledig beamen. Pervenche Berès (PES, F) vreesde dat de kandidate misschien wel te veel ervaring in het bedrijfsleven had opgedaan. *"Het is de eerste maal in mijn leven dat me een teveel aan ervaring wordt verweten,"* antwoordde Kroes die herhaalde ook op andere gebieden haar sporen te hebben verdiend.

De suggesties van Erik MEIJER (GUE:NGL, NL) dat Kroes in 1994 als voorzitter van een Nederlands consortium voor de export van fregatten naar Abu Dhabi laakbare handelingen zou hebben gepleegd, bestreed de kandidaat-Commissaris krachtig. Ze ontkende ten stelligste te hebben bemiddeld bij het bezorgen van een brief van een zakenpartner waarin tot belastingontduiking en het overtreden van internationale overeenkomsten zou zijn opgeroepen. De heer Meijer wilde ook opheldering over eventueel laakbaar optreden bij het verstrekken van € 13,5 mln en een vergunning aan het bedrijf Tanker Cleaning Rotterdam. Hij vroeg of het niet verstandiger zou zijn om, gelet op die zaken uit het verleden, haar kandidatuur alsnog in te trekken.

Mevrouw Kroes antwoordde blij te zijn terzake eindelijk klare wijn te kunnen schenken. Bovenvermelde brief was verkeerd geïnterpreteerd en wat Tanker Cleaning Rotterdam betreft bestond er in die tijd geen juridische basis om op basis van vermoedens een vergunning te weigeren. In plaats daarvan had ze Tanker Cleaning Rotterdam een tijdelijke vergunning gegeven, die bovendien ook nog in controles voorzag. De officier van justitie had deze zaak trouwens geseponneerd.

Hans BLOKLAND (IND/DEM, NL) wilde weten wie de Commissarissen zullen zijn die zaken van haar overnemen die zijzelf niet kan behartigen wegens betrokkenheid in het verleden en of die Commissarissen geen screening zouden moeten ondergaan. Dat was een zaak van Commissievoorzitter Barroso, meende mevrouw Kroes. Als antwoord op een vraag van Hans-Peter MARTIN (NI, AT) ontkende ze fel dat er van de recente beschuldigen aan haar adres door Paul VAN BUITENEN (Groen/ALE, NL) ook maar iets waar was. Als minister had ze altijd nauwgezet bestaande procedures en regels gevolgd. Toine MANDERS (ALDE, NL) vroeg of de gedragscode die zij zichzelf had opgelegd niet was voorbarig was. Dat zag mevrouw Kroes anders: ze had deze opgesteld om ieder misverstand te voorkomen.

Mia DE VITS (PES, BE) vroeg de kandidaat-Commissaris om het juridisch advies van de Commissie over haar positie en de door haar opgestelde gedragscode te ontvangen. Daarnaast wilde De Vits weten, hoe Kroes in fusiezaken tegenover de raadpleging van werknemers staat. Kroes benadrukte, dat zij zelf om een juridisch advies van de Commissie heeft gevraagd. Zij beklemtoonde dat ze *"bij bedrijven en niet bij sectoren commissaris is geweest. Men verlangt van Louis Michel ook niet, dat hij niet over dossiers met betrekking tot Frankrijk oordeelt. Dat is ridicuul."* Ten aanzien van de tweede vraag antwoordde Kroes dat werknemers in de praktijk meestal al via de Ondernemingsraden worden geraadpleegd. *"Echter,"* merkte Kroes op, *"de werknemers kunnen het niet alleen voor het zeggen hebben."*

Benoît HAMON (PES, FR) wilde van Kroes weten of zij voornemens was op te treden tegen lidstaten die een nultarief voor de vennootschapsbelasting hanteren. Kroes zegde toe dat zij daar naar zou kijken, het nultarief leek haar in ieder geval op het eerste gezicht niet billijk.

Naarmate de zitting vorderde, bleek de kandidaat-Commissaris de twijfels bij sommige leden toch niet weg te kunnen nemen. Op de vraag van Kurt LAUK (EVP-ED, DE) wat zij zou doen als de economische en monetaire commissie haar kandidatuur zou afwijzen, antwoordde ze: *"Als u mij niet steunt, moet u dat staven. Er zijn achttien beweringen over mij aangevoerd die niet correct zijn. Zo heb ik geen bankrekening in Zwitserland. Als er tegen mij wordt gestemd op basis van loze beweringen, zal ik niet aftreden. Alleen voor goede, inhoudelijke argumenten zal ik buigen. Het gaat niet om wat er in het verleden is gebeurd, ik neem maatregelen voor de toekomst."*

Joseph MUSCAT (PES, MT) had zijn bedenkingen bij de rekenschap die Kroes zich zou geven van de gevolgen die haar besluiten voor mensen zouden hebben: *"U wordt voorgesteld als de 'IJzeren Dame' van Nederland. De PES stelt daar tegenover, dat u bij uw besluitvorming aan de belangen van de werknemers moet denken."* Werner LANGEN (EVP-ED, DE) vroeg zich dan weer af, of Kroes wel hard genoeg was om tegen gevestigde belangen in te gaan. Kroes: *"Ik ben hard genoeg, misschien wel harder dan sommigen denken. Een gezonde economie gaat over mensen. In beginsel toetst de Commissaris voor Mededinging (on)eerlijke concurrentie. That's it. Toch kijkt de Commissaris voor Mededinging in de praktijk ook naar de gevolgen van zijn beslissingen voor het milieu, onderzoek en ontwikkeling en de wergelegenheid."* Ook wees de kandidaat-Commissaris op, dat achtergebleven regio's konden worden ontzien. Zo mocht een deel van Duitsland in het verleden bijvoorbeeld wel staatssteun ontvangen.

Jules MAATEN (ALDE/ADLE, NL) sprak zijn steun uit voor de kandidaat-Commissaris en complimenteerde haar met haar verregaande gedragscode, een code waar de andere Commissarissen een voorbeeld aan konden nemen. Volgens kwalificeerde Maaten de opmerkingen van de volgende spreker als roddel en achterklap.

Die volgende spreker was Paul VAN BUITENEN (GROENEN/EVA, NL). Behalve vragen over de fregattenzaak, sprak Van Buitenen over een affaire waarbij Stork een windtunnel wilde leveren voor een vliegtuigfabriek in Indonesië. De toenmalige vice-president van Indonesië, de heer Habibi, was daar zeer in geïnteresseerd. Van Buitenen vroeg aan Kroes, of haar diensten voor deze levering hadden bestaan uit het

regelen van smeergeld? Klopt het, vroeg Van Buitenen, dat Kroes 75.000 gulden had ontvangen voor haar diensten? Heeft zij deze inkomsten aangegeven?

Kroes reageerde geprikkeld: *"Ik heb nooit smeergeld aangenomen en zal dat ook nooit doen. Het betreft ongefundeerde beschuldigingen."* De Nederlandse regering en aanstaand Commissievoorzitter Barroso hadden reeds op de aantijgingen van de heer Van Buitenen geantwoord, zei Kroes. Zij vervolgde: *"Meneer Van Buitenen, u komt niet met bewijzen, u draait de bewijslast om. Ik ben niet bereid om op deze insinuaties in te gaan."*

Van Buitenen zei daarop dat hij in het bezit was van correspondentie van de betrokken ambassadeur. *"Deze correspondentie is in ieder geval gedeeltelijk bewijs. U hebt zich zeer slecht gedragen."* Kroes antwoordde, dat Stork uiteindelijk helemaal niet in zee is gegaan met Indonesië, omdat de offerte niet concurrerend was.

Hans BLOKLAND (IND/DEM, NL) wilde van Kroes weten hoe zij landen als China en India, die momenteel sterk opkomen maar een totaal andere economische structuur kennen, denkt te benaderen. Europa dreigde ten opzicht van deze landen een achterstand op te lopen. *"Stelt u het milieu en de arbeidsomstandigheden in uw gesprekken met deze landen aan de orde?"* vroeg Blokland. Kroes antwoordde dat er met deze landen zal moeten worden onderhandeld, maar dat de situatie niet zo slecht is, omdat deze landen bij de opbouw van hun economie aandacht schenken aan het concept van eerlijke concurrentie.

28.9.2004 *Commissie Economische en Monetaire Zaken*
Voorgezeten door: Pervenche BERÈS (PES, FR)

Inlichtingen voor de pers:

Ton Huyssoon - tel. (32-2) 28 42408

Danny de Paepe - tel. (32-2) 28 42531

Jory van den Broeke - tel. (32-2) 28 44304

e-mail: region-press@europarl.eu.int

e-mail: libe-press@europarl.eu.int

e-mail: cont-press@europarl.eu.int